

Javni zdravstveni zavodi in koncesionarji, ki opravljajo javno službo v zdravstveni dejavnosti
Zasebni zdravstveni delavci in izvajalci zdravstvene dejavnosti
Izvajalci zdraviliške dejavnosti
Izvajalci zdravstvene dejavnosti na področju vzgoje in izobraževanja
Izvajalci zdravstvene dejavnosti na področju socialnega varstva
Izvajalci zdravstvene dejavnosti na področju prestajanja kazni zapora in prevzgojni domovi

Številka: 1001-320/2021/1

Datum: 6. 8. 2021

Zadeva: **Pravna podlaga za ravnanje delodajalca v primeru odklonitve testiranja**

Odredba o izvajanju posebnega presejalnega programa za zgodnje odkrivanje okužb z virusom SARS-CoV-2 za osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost (v nadaljnjem besedilu: odredba)¹, ki velja do 30. septembra 2021, določa:

- dolžnost, da se morajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci, ki delo opravljajo pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost (v nadaljnjem besedilu: izvajalci), pred začetkom opravljanja zdravstvenih storitev udeležiti testiranja na virus SARS-CoV-2 (v nadaljnjem besedilu: testiranje) v okviru posebnega programa za zdravstveno dejavnost, in sicer najmanj vsakih sedem dni oziroma na tri dni od pojava okužbe z virusom SARS-CoV-2 in še najmanj 14 dni po zadnji ugotovljeni okužbi s tem virusom,
- upravičene izjeme oprave dolžnosti zdravstvenih delavcev in sodelavcev iz prejšnje alineje in
- obveznost, da izvajalci nadzirajo, ali so zdravstveni delavci in sodelavci opravili dolžnost iz prve alineje tega odstavka.

Izvajalci zdravstvene dejavnosti

Prvi odstavek 3. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: ZZDej)² določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti domače in tuje pravne in fizične osebe, ki so pridobile dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje, za opravljanje zdravstvene dejavnosti. Navedeni izvajalci imajo položaj delodajalca do zdravstvenih delavcev in sodelavcev, ki so v delovnem razmerju z delodajalcem na podlagi sklenitve pogodbe o zaposlitvi.

¹ Uradni list RS, št. 36/21, 61/21, 74/21, 76/21, 94/21 in 113/21)

² Uradni list RS, št. 23/05 – upb, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE in 112/21 – ZNUPZ

Navedeni izvajalci imajo položaj naročnika dela, če so z zdravstvenim delavcem in sodelavcem sklenili podjemno pogodbo obligacijsko pravne narave ali če so sklenili takšno pogodbo z drugo osebo, ki naročeno delo opravlja s svojimi delavci oziroma s svojimi podjemniki. Odgovornost, da delo v zdravstveni dejavnosti pri izvajalcu opravljajo zdravstveni delavci in sodelavci, ki so bile predhodno testirani, je na delodajalcu oziroma naročniku dela. Čas testiranja se vštevava v redni delovni čas.

Delovno pravna obveza zaposlenih zdravstvenih delavcev in sodelavcev

Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljnjem besedilu: ZDR-1)³ v 34. členu določa, da mora delavec

upoštevati zahteve in navodila delodajalca v zvezi z izpolnjevanjem pogodbenih in drugih obveznosti iz delovnega razmerja. Nadalje pa v 35. členu določa, da mora delavec spoštovati in izvajati predpise in ukrepe o varnosti in zdravju pri delu ter pazljivo opravljati delo, da zavaruje svoje življenje in zdravje ter življenje in zdravje drugih oseb.

V 12. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljnjem besedilu: ZVZD-1)⁴ je določena temeljna obveznost delavca, da spoštuje in izvaja ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

Iz 4. člena Zakona o nalezljivih boleznih (v nadaljnjem besedilu: ZNB)⁵ izhaja, da ima vsakdo pravico do varstva pred nalezljivimi boleznimi in bolnišničnimi okužbami ter dolžnost varovati svoje zdravje in zdravje drugih pred temi boleznimi. Vse fizične in pravne osebe morajo omogočiti opravljanje zdravstveno higienskih pregledov s svetovanjem in predhodnih zdravstvenih pregledov ter nadzorstva, kot tudi odvzem potrebnega materiala in izvajanje drugih ukrepov za varstvo pred nalezljivimi boleznimi in bolnišničnimi okužbami, določenimi s tem zakonom. Minister za zdravje je odredbo izdal za izvrševanje drugega odstavka 31. člena ZNB, ki med drugim določa, da zdravstveno higienski pregledi s svetovanjem zaradi preprečevanja nalezljivih bolezni obsegajo, vključno, odvzem materiala za usmerjeno laboratorijsko preiskavo in so obvezni za osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost.

Upoštevanje zgoraj navedene predpise, ki opredeljujejo obveznosti delavca v zvezi z upoštevanjem navodil delodajalca in izvajanjem ukrepov za varnost in zdravje pri delu ter v zvezi s tem tudi ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni, je nedvomno podana tudi delovnoppravna obveza zaposlenih glede obveznega testiranja, kar pomeni, da neupravičena odklonitev testiranja, predstavlja kršitev obveznosti iz delovnega razmerja.

Izpostavljamo tudi, da je na podlagi 57. člena ZNB lahko z globo od 400 do 4.000 EUR sankcioniran posameznik, ki zavrača ali se izmika obveznim higienskim pregledom s svetovanjem iz 31. člena ZNB. Na podlagi 54. člena ZNB pa se z globo od 4.000 do 100.000 eurov kaznuje za prekršek delodajalec, če ne omogoči obveznih zdravstvenih pregledov iz 31. člena tega zakona ali če dopusti, da delo opravlja oseba z ugotovljeno nalezljivo boleznijo oziroma zdravi nosilec povzročiteljev nalezljivih bolezni. Nadzor nad izvajanjem ZNB izvaja zdravstvena inšpekcija.

Ravnanje delodajalcev pri odklonitvi testiranja

³ Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUOPDVE in 119/21 – ZČmIS-A)

⁴ Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)

⁵ Uradni list RS, št. 33/06 – upb, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP in 82/21

Priporočamo, da delodajalec odklonitev testiranja prvenstveno razrešuje s spodbujanjem testiranja npr. z razgovorom delavca z vodjo, dodatnimi pojasnili, s sodelovanjem sindikalnega zaupnika ali zdravnika medicine dela oziroma pooblaščenih oseb za varnost in zdravje pri delu.

Če pa delodajalec izvajanje obveznosti iz delovnega razmerja ne more zagotoviti s spodbujanjem, ima na podlagi ZDR-1 na razpolago ukrepe v primeru kršitve obveznosti iz delovnega razmerja. Delavčevo neupoštevanje oziroma neizpolnjevanje obveznosti iz delovnega razmerja pomeni kršitev obveznosti iz delovnega razmerja in je lahko razlog za ukrepanje delodajalca v skladu z ZDR-1 oziroma kolektivno pogodbo dejavnosti. V pristojnosti delodajalca je, da se odloči, če bo zaradi odklonitve predhodnega testiranja tudi ukrepal v okviru zakonskih možnosti iz ZDR-1.

Delodajalec lahko:

- uvede disciplinski postopek v katerem delavcu izreče opomin (172. člen ZDR-1),
- izreče pisno opozorilo pred redno odpovedjo (85. člen ZDR-1) in delavca hkrati opozori na možnost podaje odpovedi iz krivdnih razlogov, če se kršitve ponovijo v roku 1 leta od prejema pisnega opozorila;
- začne s postopkom redne odpovedi pogodbe iz krivdnih razlogov (89. člen ZDR-1), če je bilo predhodno pisno opozorilo pred redno odpovedjo že dano in je delavec v roku enega leta ponovil kršitev, ki pa ni nujno istovrstna;
- začne s postopkom izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi (110. člen ZDR-1), ki je predviden za najhujše primere kršitev;
- uveljavlja odškodninsko odgovornost delavca, saj je delavec, ki na delu ali v zvezi z delom namenoma ali iz hude malomarnosti povzroči škodo delodajalcu, le-to dolžan delodajalcu povrniti (177. člen ZDR-1).

Ravnanje naročnika pri odklonitvi testiranja

Menimo, da naročnik lahko odklonitev testiranja razrešuje s pisnim opozorilom, s katerim pogodbenika opozori, da nespoštovanje odredbe šteje za neizpolnitev pogodbe in zagrozi, da bo naročnik odstopil od pogodbe v primeru ponovne odklonitev testiranja.

Izvzeta področja zdravstvene dejavnosti

Ta okrožnica se ne uporablja za delodajalce, ki opravljajo zdravstveno dejavnost s področja: lekarniške dejavnosti ter preskrbe z ortopedskimi in drugimi pripomočki na podlagi 20. člena ZZDej, preskrbe s krvjo in krvnimi pripravki ter z organi za presajanje na podlagi 21. člena ZZDej in dejavnosti javnega zdravja na podlagi 22. člena ZZDej.

Zaprosilo ministrstvu in združenjem delodajalcev

Zadevni dopis pošiljamo tudi:

- ministrstvu, ki je pristojno za izobraževanje in ministrstvu, ki je pristojno za socialne zadeve s prošnjo, da s tem dopisom seznanita delodajalce - javne zavode za vzgojo in izobraževanje, socialnovarstvene zavode, svetovalne centre in koncesionarje, ki opravljajo javno službo na področju socialnega varstva oziroma vzgoje in izobraževanja, ki opravljajo zdravstveno dejavnost ali zdravstvene storitve v skladu z 8. členom ZZDej,
- ministrstvu, ki je pristojno za pravosodje, s prošnjo, da s tem dopisom seznanita delodajalce - zavode za prestajanje kazni zapora in prevzgojne domove, ki opravljajo zdravstveno storitev iz šeste alineje prvega odstavka 7. člena ZZDej,

- Zdravniški zbornici Slovenije, s prošnjo, da o tem obvestilu obvesti njej dostopne koncesionarje ter zasebne zdravstvene delavce in izvajalce zdravstvene dejavnosti, ki so delodajalci in
- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč in Skupnost socialnih zavodov Slovenije, s prošnjo, da o tem obvestilu obvestijo svoje člane.

Pri odgovoru na naš dopis se obvezno sklicujte na številko tega dopisa.

S spoštovanjem,

Mag. Franc Vindišar
državni sekretar

Vročeno:

- javni zdravstveni zavodi - bolnišnice – po e-pošti
- javni zdravstveni zavodi - zdravstveni domovi – po e-pošti
- Zdravniška zbornica Slovenije, gp.zzs@zcs-mcs.si – po e-pošti za obveščanje članov, ki so delodajalci koncesionarji ali zasebni zdravstveni delavci in izvajalci
- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, gp.zdruzenje@zdrzz.si – po e-pošti za obveščanje članov
- Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč, ssnz@ssnz.si – po e-pošti za obveščanje članov
- Terme Topolšica, info@terme-topolsica.si – po e-pošti
- Rimske Terme, info@rimske-terme.si – po e-pošti
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije, info@ssz-slo.si – po e-pošti za obveščanje članov
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, gp.mddsz@gov.si – po e-pošti za obveščanje delodajalcev, ki opravljajo zdravstveno dejavnost
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, gp.mizs@gov.si – po e-pošti za obveščanje delodajalcev, ki opravljajo zdravstveno dejavnost
- Ministrstvo za pravosodje, gp.mp@gov.si – po e-pošti za obveščanje delodajalcev, ki opravljajo zdravstveno dejavnost

Objava na spletni strani Ministrstva za zdravje:

- <https://www.gov.si/teme/koronavirus-sars-cov-2/za-izvajalce-zdravstvene-dejavnosti/#e62021>, poglavje »Zaščitna oprema in zagotavljanje čiščenja prostorov«, novo podpoglavje »Odredba o izvajanju posebnega presejalnega programa za zgodnje odkrivanje okužb z virusom SARS-CoV-2 za osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost«